

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

DISSERTATIO MEDICA, ¹³
INAUGURALIS,
DE
FEBRE PUERPERALI:
QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit
HENRICUS SLAUGHTER,
ANGLUS.

Sin aliquando necessitas nos ad ea detruferit quae nostri ingenii non
erunt, omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea, si non
decere, at quam minimum indecore, facere possimus. CIC. DE OFF.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXX.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

FEBRE PUERPERALI.

FEBRIS puerperalis sub finem diei secundi, vel ineunte tertio, puerperas adoritur : Nonnunquam ad sextum, vel ultra, differuntur accessus febriles.

Horror et frigus prima fere ordine observantur symptomata ; in paucis violenta, frequentius levia, et paroxysmis inaequalibus redeuntia.

Pulsus parvi plerumque et celeres sunt, debilitate in nonnullis vix numerabiles; per-

A

raro

6 DE FEBRE PUERPERALI.

raro duri vel fortes, nisi iis quae validum et plenum corporis habitum fortiuntur.

Respiratio difficilis est, et saepius cum abdominis doloribus incrementa capit; aliis autem pulmones revera inflammantur.

Anxietate, suspiriis, laborant multae; quaedam ea urget debilitas, ut vix secundo vel tertio morbi die sese movere, vel in latus utrumvis decumbere, valeant.

Lingua nonnullis parum afficitur, nisi sub febris terminum, ubi aspera, ficca, subnigra evadit; aliis ab initio arida est, et his etiam sitis ingens observatur: Haec autem minus plerumque, quam in aliis febribus, aegras torquet.

Dolores hypogastrium, imo totum abdomen, occupant, quod tactu immaniter dolet; quibusdam, praecipue in regione iliaca, in pube vel inguine saevierunt: Plurimis epigastrium dolore torquetur ad ventriculum et costas spurias.

Vomitus violentus, frequens, viscidus, initio subflavus vel viridis, debacchante febre, aqueus et niger evadit. Diarrhoea e-
jusdem

DE FEBRE PUERPERALI. 7

jusdem ferme indolis est : Sed neque diarrhoea nec vomitus perpetua lege febrem incipientem comitatur.

Lochia crebro nec deficiunt nec vitiantur ; aliis evanescunt, vel in nigra et putrida mutantur.

Minuitur, imo supprimitur, lactis secretio ; non autem in univcrsum id fit ; nam ad mortem usque effluere aliquoties contingit.

Urina primis morbi diebus aegre ac parce secernitur, valde rubet, nec, nisi mitescente febre, sedimentum deponere nota est.

Pervigiliis vexantur aegrae cum immani et perpetuo prope sincipitis dolore : Oculi simul tristes et hebetes apparent, a primis etiam morbi diebus.

Circa tertium vel quartum febris diem, haud raro tumescit abdomen, et simul adest vultus anxius, ferox, circumscriptus genarum et labiorum livor, narium expansio, dolores aliquot ante mortem horis minuuntur, evanescunt.

Triplici

8 DE FEBRE PUERPERALI.

Triplici modo solutum morbum observavit Hulme, diarrhoea, nimirum, sudore, et urina. Whytt, per diarrhoeam solummodo certam fieri morbi solutionem contendit. Leake adeo per febris violentiam prostrari vires asserit, ut rarissime crisi sufficiant, nisi forte omenti suppurationem pro critico naturae molimine habeas, quae (cum in causa morbosa debellanda ipsam ad exteriora propellere non valeat) lethalem partium nobiliorum affectionem excitet.

P A T H O L O G I A.

Cum puerperae hac febre correptae summo in periculo versentur, cumque haec, data coeli temperie, summas saepissime strages ediderit; a primis quasi medicinae incubulis, ad nostram usque aetatem, pluribus notatam fuisse non mirabimur. Nec tamen (quod magis miratione dignum) de ipsius natura inter auctores convenit, de ip-
sa

sa etiam mali sede litigatur, licet per dissectiones repetitas de ea certiores fieri summo-pere contenderunt.

Innumerae fere recensentur apud auctores de hoc morbo sententiae; quas omnes, in hujusmodi dissertatiuncula, numerare supervacuum forsan et inutile duceretur. Qui praecipui de hac re scripserunt, ii vel in uteri inflammatione morbi sedem collocant, vel in omento et intestinis maxime affectis ponendam contendunt. Hi etiam febre synocha plerumque vexari aegras affirmant. Alii vero febrem contagiosam semper, imo putridam esse judicant. Nobis illi maxime arrident, qui in omento et intestinis laesis affectionem localem sistunt: An vero inflammantur, an erysipelate laborent, brevi explorabimus.

Qui * inflammatum uterum in hoc morbo opinantur ex doloribus hypogastricum et pubem primo obsidentibus, exinde ad reliquas corporis partes serpentibus, ex
febre

* Vid. Johnson de febre puerperali.

febre post partum solummodo observabili, ex lochiis plerumque suppressis, veterum sententiam stabilire aggrediuntur; speciose quidem, an vere, ex sequentibus forsan judicare liceat.

Quod ad dolores attinet, rarius ii forsan, quam a plerisque existimetur, in hypogastrio occurrunt. Leake in epigastrio dolores oriri asserit, unde in totum abdomen diffundantur; et, quamvis in hypogastrio nonnullis incipiant, et situ et symptomatis ab inflammato utero discrepant, uti postea in diagnosi observabimus: Omentum hic etiam revera affici probant exempla quaedam a celeberrimo Hulme allata; ipse enim sex mulieres hac febre extinctas fecuerat, quarum binae de hypogastrio dolente conquestae fuerant. His autem omenta in pelvem descenderant; uni praecipue per inflata intestina arcte in pubem appressum reperiebatur id viscus: Reliquis epigastriumangebatur.

Morbum hunc puerperis proprium esse
omnino

DE FEBRE PUERPERALI. 11

omnino profitendum est; cur ita se res habeat, me postea demonstraturum confido.

Lochiorum suppressionem ex febris et alvinarum evacuationum violentia pendere, haud abfimile est: Saepissime etiam ad mortem fluunt, nec in iis quibus suppressa fuerant, ulla saepe post mortem innotuit uteri inflammatio.

Ex his igitur argumentis, rejicienda videtur uteri inflammatio; maxime cum ipsae cadaverum sectiones omentum et intestina primario affici ostendant: In omnibus enim sectorum cadaverum exemplis, a celeberrimis viris Pouteau, Hulme, Leake, et Home memoratis, aliqua saltem aderat horum viscerum inflammatio, cum pauca tantum uterum affectum demonstrarunt. Imo suppuratione et gangraena exesum fuisse omentum, sano et intacto ipso utero, plurimae docuerunt dissectionum historiae. Uterum igitur magis, e partium tabefactorum vicinio, vel causae alienae, affectum, quam tabi adeo horrendae originem fere sanum praebuisse crediderim.

Hactenus

Haecenus de sede mali, nunc de ipsius natura, inquirendum est. Duplex autem oritur de hac re sententia: Alii enim affectionem, ut jam diximus, inflammatoriam, erysipelatofam alii, contendunt.

Minor forsan adest quam in vera viscerum abdominalium inflammatione dolor, minor etiam vomitus, nec alvus astricta est: Pulsus etiam, in quibusdam puerperis, fortes et duri, nec tantis cruciatibus jaectantur hac febre correptae, ac in vera enteritide contingit.

An igitur erysipelatosa? Sequentia habet celeberrimus Home: ‘ This appears
 ‘ probable; 1st, As this fever has much the
 ‘ appearance of erysipelas from the sensa-
 ‘ tion of internal heat, from the quickness
 ‘ of its course, &c. 2d, Purgatives and
 ‘ Camphire are found useful in it as in ery-
 ‘ sipelas. 3d, Reid had small external tu-
 ‘ mors which seemed to have some resem-
 ‘ blance to erysipelas, and were perhaps
 ‘ partial attempts of nature to produce it.
 ‘ 4th, The erysipelas at that time was epi-
 ‘ demic

‘ demic in the Infirmary, and beyond all
 ‘ doubt infectious, though it was never be-
 ‘ fore thought to be so †,’ &c.

Insignis haec certe et viri et argumen-
 torum gravitas : Erysipelatosam affectionis
 topicae naturam vix probant tamen prae-
 gressae rationes; cum vero de hac re viris in
 medicina praestantissimis me opponam, du-
 bius quae huic opinioni oppugnare viden-
 tur argumenta propono.

Ut igitur a primis ordiamur, calor ille
 omne revera erysipelas internum comitatur:
 Idem vero cuicumque cumulationi fanguis
 notabili saepissime deberi, non minus
 certum est : Opportune in exemplum ve-
 niunt illae febres Vogellio Leipyriae dictae,
 in quibus, dum extrema algent, interna u-
 runtur.

Feliciter quidem purgantia in hoc morbo
 adhiberi, neminem latet ; eadem vero cui-
 cunque fere viscerum congestioni conveni-
 re, omnibus pariter notum arbitror.

B

Cam-

† Home's Clinical Experiments;

Camphora olim a clarissimo Pouteau, nuperime autem ab illustrissimo praelectionum clinicarum Professore laudata, in hac febre vix erysipelatosam ejus dispositionem ostentare videtur: Camphoram enim eximia virtute antiseptica praeditam novimus; hinc morbis contagiosis, iis praecipue qui in putredinem vergunt, praeprimis utilem*.

Tubercula illa supra commemorata, quae erysipelatis speciem retulerunt, dum simul is morbus in nosocomio contagiosus erat, et similem febris indolem indicasse videntur. Sed nec istae rationes huic sententiae stabilendae sufficiunt: Nam, in plurimis morbis malignis, talia oriuntur exanthemata, quae pessimam saepe ipsorum indolem arguant. In pleuritide autem, erysipelas morbum non raro solvit: Ex illustrissimo etiam Professore videmus obstetricem, cum
fervula,

* De camphorae virtute antiseptica sic loquitur Cullenus, in capitulo de pestis praeventione.

‘If any thing is to be expected from antiseptics, I think camphire, whether internally or externally employed, is one of the most promising.’

fervula, quae puerperarum curam gesserat, febribus exinde corripitur; nec ulla tamen de eruptione erysipelatoſa mentio fit, quae his etiam in aliqua corporis parte apparuiſſet, ſi febris haec contagioſa ſimul et exanthematica fuiſſet.

Praecipuis jam de fede mali recensitis auctorum ſententiis, breviter quae de febre comitante ſenſerint abſolvemus. Alii contagioſam, inflammatoriam alii, affirmant; ab ipsis autem febris inflammatoriae fautoribus nonnunquam in contagioſarum claſſem abire, in confeſſo eſt: Reſtat igitur ut argumenta inveſtigemus, quibus inflammatoria eſſe confirmatur. Juvat hic celeberrimi in arte viri verba in medium proferre *:

“ The child-bed fever, when produced by
 “ a diſtemperature of the air, &c. may at
 “ laſt become infectious; but, when it on-
 “ ly ariſes from ſuch accidental cauſes as
 “ have already been enumerated, and which
 “ are confined to particular habits and con-
 “ ſtitutions,

* Vid. Leake.

16 DE FEBRE PUERPERALI.

“stitutions, it will end where it began,
“and never communicate itself to a se-
“cond person.”

Causae certe inflammatoriam esse febrem in quibusdam demonstrant: Sic ex infelici excalescentium usu, ex lecto citius relicto, aëris frigidi accessu, subitis et violentis animi motibus, febrem provenisse testantur omnes. Idem et suadere videtur morbi historia; nam pulsus saepe durus est et validus, sitis ingens, cutis arida. Ex consideratis autem medendi consiliis, a Leake et Johnson feliciter usurpatis, vix dubitandi locus remanere poterit. Uterque enim venae sectiones et regiminis antiphlogistici usum commendat; Leake haec remedia omnibus in hac febre hucusque tentatis praetulit. Nec latet interea, febres nonnullas putridissimas ab inflammatione incipere. Ægre hae tamen venae sectionem admittunt, nunquam, ut puto, liberrimas illas sanguinis vacationes quibus haec febris oppugnata fuerit. Harum pulcherrima reperiuntur apud Leake et Van Swieten exempla.

empla. Prior de puella memorat, quae febre puerperali simul et pleuritide vexabatur: Hanc, vena quinquies secta, e morte eripuit. Van Swieten ex Tulpio sequentem habet historiam: “ Dum octavo a partu die acerbissimus lateris dolor corripisset puellam, Tulpius, cum identidem novis insultibus urgeret dolor, ter pedis et quinquies brachii venas solvere debuit. Tantam autem sanguinis jacturam non solum toleravit, sed et ingens alvi profluvium sustinere debuit, antequam integre debellaretur morbus.”

Perpenfis jam, pro genio et viribus, quae de hoc morbo praecipue senserint recentiores, quid nobis ex assidua eorum perlectione visum fuerit, paucis enarrabimus.

Affectionem localem ex magna parte mutatae post partum circulationi cum Leake tribuendam censeo *; contractis enim utero ejusque vasis, sanguis minori copia in ista derivatur; summota etiam uteri pressura,
sanguis

* Vid. Leake on child-bed fevers.

sanguis in vasa contigua tanta velocitate impingit, ut eorum resistendi vires facile superet, vehementerque distendat: Unde dolores ac febres excitantur, praecipue autem in omento et intestinis, ubi vasa plurima, eaque laxa, inseruntur. Inflammationes autem ex tali dispositione non nasci, per ipsa hujus febris symptomata probatum credimus. Hinc congestionem magis, sive inflammationis id genus celeb. M'Bride Passivum dictum, oriri verisimile est; convulsivis enim uteri, diaphragmatis, et musculorum abdominalium motibus, inter partus labores agitantur, debilitantur laxa omenti vascula. Paucis post partum horis, ad naturalem magnitudinem regreditur uterus; exinde omentum solito adminiculo privatur, aliaque hinc profluit debilitatis origo: Talem etiam laxitatem ipsi affectionis limites indicant, quae omento et intestinis, utpote laxioribus frequentius, rarius autem peritoneae membranae firmae, durae communicetur: Sed in omento potius quam intestinis malum saeviisse constitit, laxiore, scilicet,

scilicet, nec firmo quovis viscere sustentato. Diarrhoea forsan laxatas vasorum extremitates arguit.

Ipsi dolores congestionem notant; nam, ut celeberrimi Whyte verbis utar, “The patients complain chiefly of a tension, soreness, and tenderness of the belly, &c.”

Ipsa denique materiei in abdomine effusae indoles vasa exhalantia, laxa, debilia, enunciare videtur. Et, cum effusi fluidi extent exempla, dum nulla viscerum affectio oculis detegeretur, certe hanc non nisi a partium relaxatione ortam fuisse credendum est.

Si talis in omnibus puerperis obtineat dispositio, facillime explicatur absoluta hujus morbi a quavis febre efformatio. Febres enim prope omnes, sive contagiosae sive inflammatoriae fuerint, ab horrore incipiunt *; simul secretiones perspirationis et urinae minuuntur; sic fluida majori copia

* Vid. Leake.

pia versus interna derivantur, et, simul aucta fluidorum ad solida ratione, impetu majori in vasa debilitata impingunt. Quantum vero valeat mutata haec fluidorum circulatio docet intermittentium exemplum, quibus schirri in partibus antea sanis progeneri fuerint, nullis postea remediis superabiles. In ipsa etiam febre puerperali, elucet horripilationis effectus; quotiescunque enim repetuntur horrores, semper id fit cum notabili vomitus et diarrhoeae exacerbatione. Eodem forsitan spectat, quod cutis arida semper humida pejor fit. Dolores igitur, diarrhoeae et vomitus, aequae febris inflammatoriae ac contagiosae symptomata sunt, ex peculiari puerperarum habitu oriunda.

Videtur autem abdominis affectio in nonnullis idiopathica; multi enim, et fide digni, abdominis dolores febrem praecessisse memorant: Multas etiam causas excitantes in abdomen tantum agere perspicuum est. Abdominis nimirum laesiones, lectus nimis cito relictus, fasciae arctius abdomini circumdatae,

DE FEBRE PUERPERALI. 21

circumdatae, irritando agent: Unde fluida in vasis irritatis cumulantur, quod in partibus adeo vitae necessariis diu sine febre continuari nequit: Hinc pulsus frequens, durus, validus, cutis arida, &c. in validae temperiei foeminis; cum autem per partus labores, per lochiorum effluxum, debilitentur puerperae, ita et pulsus plerumque debiles, vacillantes, inaequales erunt, cum summa virium jactura.

D I A G N O S I S.

Cum morbi numero fere in infinitum au-geantur, fieri vix poterit quin plurimorum communia interveniant symptomata. Unde ingens audit diagnoseos utilitas. Febris puerperalis signa, doloribus partui super-venientibus, feбри lacteae, et hysteritidi, maxime affinia videntur.

C

Dolores

Dolores autem illi et situ discrepant, et magis limitantur; quin magis remittentes, minus iidem febriles observantur.

Febris lactea hoc distat a puerperali, quod in priori abdomen tactum non refugiat; in posteriori vero, mammae nec tensione nec duritie urgeantur, nec dolores a mammis ad axillas emicare observati.

In hysteritide plurima occurrunt quibus a febre nostra facillime dignoscatur. Nam in puerperarum febre nullus adest gravitatis sensus, non tumor, non dolor pulsatilis, profundus, nec os uteri tactu dolet, nec alvus astringitur.

P R O G N O S I S.

Eo magis discrimen habet haec febris, quo citius partui supervenit; multum etiam causarum indoli et durationi debetur. Periculum certe movent incuria et excaefacientium usitata, sed perniciofa, exhibitio.

Pulsus

Pulsus celeres, parvi, debiles, praecipue si simul respiratione contracta difficili laboret aegra, morbum exitialem denunciant. Si pulsus rariores fiunt et pleniores, in melius rem vergere indicio est. Variabiles fidem non admittunt. Nec aliorum symptomatum remissioni fidendum est, ni minuat pulsuum frequentia.

Si tumor abdomen occupet, purgantibus non auferendus, simulque anxia sit aegra, cum faciei et labiorum livore, si subito et sine causa evidente abierint dolores, praesentissimam mortem facile praevideris.

Quae putredinis signa patent, petechiarum, dejectionum foetidarum, subnigrarum, exemplo, in nulla non febre urgentis periculi indicationem praebere, neminem latebit.

Inquietudo, membrorum molestia, erysipelas externum, magnam febris violentiam, malignitatem denotant.

P R O P H Y L A X I S.

De morbi praeventionem fufius tractavit illuftriffimus Whyte: Omnia forfan de morbo evitando principia tribus his continentur; in contagio fcilicet, ejuſque cauſis praediſponentibus, debellandis; in diatheſi phlogiſtica, per debita remedia expugnanda; tum ea omnia praecavendo, quae congeſtiones in viſceribus abdominalibus excitent. Quaedam hic occurrunt ſpecialim nominanda, quae evidenter ſub praecedentibus indicationibus cadunt.

imo, Faecum retentionem maxime nocere, teſtantur omnes. Hulme puerperas omnes, hac febre correptas, maxime in periculo verſari ait, quibus ante partum alvus tarda fuiſſet. Unde curandum cenſet Whyte, ut quotidie ſolvatur alvus (ni ſpontē deponat) per clyſmata laxantia vel cathartica

thartica mitiora, si priora minus respondeant, vel ab aegris rejiciantur.

2do, Lochiorum in utero cumulationi praevenitur, si puerperae saepius de die erectae sedeant, si capite et humeris (quantum id commode fiat) elevatis decumbant: Suppressis emmenagoga stimulantia exhiberi perniciosissimum.

3tio, Quantum valeant animi affectus in corporibus sanissimis turbandis, omnibus notum arbitror: Sedulo igitur evitanda ea quae iram, tristitiam, metum, gaudium moveant, vel aegras quocunque modo concitent.

4to, Debilitas et contagioni et congestioni favet. Curatur, si gravidis instet per aquas spadanas, et corticem Peruvianum; juvabit etiam exercitium leve sub coelo puro, aperto, cum diaeta plena, roborante.

Sin vero a nimio lochiorum fluxu debilitentur puerperae, infusum corticis exterioris aurantiorum, cum cortice Peruviano et elixir vitrioli, rite celebrantur, et cuivis puerperii tempori aptantur.

26 DE FEBRE PUERPERALI.

5to, Si turbæ in systemate concitentur, pro variata causa, diversa exigetur medela. Opiata plerumque huic scopo sufficiunt. Multum prædicantur etiam a celeb. Hamilton, A. O. P. castorei virtutes; somnumque ab eo (modo recens in pulverem redactò) inductum, sæpe post opium, spevana, repetitum memorat.

6to, Humiditatem, calorem, frigus, fedulo vitanda volunt practici; qui autem atmosphaerae humidæ subveniatur, haud ita constat.

METHODUS MEDENDI.

Horripilationes moderandas volunt medici per calida externe applicata, per diluentia levia interne etiam exhibita.

De venaesectione multum discrepant; hi etenim nunquam, hi quibuscunque fere hac febre laborantibus ministrandam contendunt:

dunt : Alias prodesse, nocere alias, recte, ut videtur, commonet illustrissimus Home. Si febre contagiosa laborent puerperae, obnoxiam plerumque futuram esse vix dubium est. Si vero, cute arida, siti ingente, dolore lateris pungente, pulsu forti, frequente, corripiatur aegra, proderunt forsan et repetitae vaenaesectiones.

Alvus in hoc morbo semper aperta servanda est ; hinc commendantur clysmata ex saccharo culinari cum aqua tepida ; purgantia ex sale cathartico amaro, ex oleo ricini, cremore tartari, aliisque purgantibus quae sine stimulo alvum solvunt.

Si nausea vexentur aegrae, emetica jure propinantur, sin minus id eveniat, omnino supervacua videntur.

Quando, urgente nausea, vomitus per delirium vel plethoram prohibetur, juvabunt forsan haustus salini effervescentes. Vomitum ex vitiata bile molestum levabit radix columbo, ad drach. semis. adhibita, cum pari tartari vitriolati quantitate, si alvus tardior evaserit.

Diarrhoea

28 DE FEBRE PUERPERALI;

Diarrhoea spontanea per diluentia, refrigerantia, acida, antiseptica, promovetur. Nonnunquam vero ex mitissimis etiam (tanta est irritabilitas) stimulantur intestina; commode hic adjiciuntur sperma cete, et gummi Arabicum, quae partes adeo mobiles mucilagine sua obvolvunt.

Si diarrhoeae succumbat aegra, vires per nutrientia sustinendae sunt; hujusmodi sunt fago, salep, quibus immisceatur exigua spirituum ardentium quantitas.

Moderanda simul, non suppressenda, diarrhoea per clysmata ex amylo cum pauxillo tincturae thebaicae, per confectionem damocratis, cardiacam, &c. per tartarum emeticum cum opiato, quae simul ad superficiem determinant: Ad vires restituendas proderunt elixir vitrioli et cortex Peruvianus.

Si putredinis symptomata appareant, camphora utilissime exhibebitur: Laudantur etiam aer moderate frigidus, acida vegetabilia, mundities, manuum, faciei, dentium lotiones,